

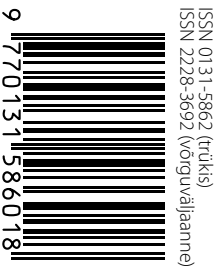
96
lehekülge

EESTI LOODUS

Ilves, seni salapärane

Ettevaatust, droonid!
Paisutamise varjatud mõjud
Vesikirp ja nõmmed

9 770131 586216

- 2 Toimetaja veerg**
- 3 Sõnumid**
- 13 EL küsib: vastab Urmas Kõljalg**
- 14 Aasta loom: Ilvese käekäik oleneb inimesest ja metskitsest**
Raido Kont tutvustab varjatud eluviisiga suurkiskja igapäevast tegutsemist, võttes aluseks eeskätt telemeetria abil saadud andmed
- 20 Aasta loom: Ilvesed ja inimesed**
Mall Hiimäe meenutab inimese arusaamu suurest kaslasest läbi aegade: mida öeldi regilauludes ja kuidas ilves inimesele kaela hüppab
- 24 Vesikirp – kes see veel on?**
Mati Martin annab ülevaate veekogude olulise looma elukäigust, liigilisest mitmekesisusest ja kasulikkusest
- 30 Kas paisutamine ja õgvendamine mõjutavad Eesti vooluvete suur-selgrootute liigistikku?**
Kairi Käiro, Henn Timm, Tõnu Mõls, Marina Haldna, Rein Järvekülg ja Taavi Virro tõdevad, et veekogusid ümber kaevates ja ehitades rikume neid elukeskkonnana
- 36 Euroopa kuivad nõmmed Eestis**
Rein Kalamees toob selgust kõnekeelse „nõmme“ sisusse loodusdirektiivi järgi: kui taimkattes kanarbikku ei kasva, pole tegemist nõmmega
- 42 Tiit Kändler mäta otsast: Kalevipoja seiklused ja e-riik**
- 44 Sada rida Eesti loodusest: Mustamäe metsik ja kummaline loodus. Andrus Kivirähk**
- 46 Üks Eesti paigake: Miilva suu: lõunaestlase raba**
Juhani Püttsepp käis vähe tuntud Meelva rabas, kus võib leida väikeraabades harva nähtavaid laukaid
- 48 Poster: Marko Veinbergs**
- 50 Intervjuu: Mida tunned ja mõistad, seda ka kaitsed**
Filmirežissöör Joosep Matjust küsitlenud Triin Nõu

- 56 Matkarada: Risti-põiki läbi Maarjamaa**
Triin Nõu kirjeldab uut RMK lääne-kirdesuunalise matkatee haru, mis viib Matsalust Aegviidu kaudu Ida-Virumaale ja sealt Peipsi järve põhjale Kauksisse

- 63 Kas Siberi imekivi tšaroit on radioaktiivne?**
Arvi Liiva otsib vastust küsimusele, kuidas suhtuda kristalli- ja esoteerikapoes saada oleva mineraali omandustesse, eeskätt radioaktiivsusesse

- 66 Looduselamus maailmast: Mongoolia stepiloomi seiramas**
Hendrik Relve reisilugu pajatab hõredalt asustatud, ent haruldusterohest piirkonnast Kesk-Aasias

- 72 Drooniga looduses: kus on piir?**
Karl Adami mõtiskleb tavaliseks muutunud tehnilise abivahendi looduses kasutamise eetika ja ohutuse üle

- 78 Aiast ja põllult: Leekiv pödrakanep**
Triin Nõu kiidab raiesmike ja jäätmaade tavalise taime kasulikke omadusi tee- ja toidutaimena

- 82 Panin tähele: Aegna mänd; part lillekastis**

- 84 Raamatud**

- 87 In memoriam: Mikk Sarv**

- 88 In memoriam: Mart Viikmaa**

- 90 Kroonika**

- 94 Mikroskoop**

- 95 Ristsõna**

- 96 Ajalugu, sünnipäevad**

Kuidas vaadelda ja kuhu talletada?

Suvenumber saab trükikojale üle antud ja botaanikust peatoimetaja läheb juba samal päeval välitöödele: uue taimeatlase täiendamiseks on vaja koguda lisaandmeid ja herbariseerida raskemini tuntavaid taimi, näiteks võililli, keda saab määrata herbaareksplaride põhjal. Looduse vaatlemine on põhimõtteliselt lihtne tegevus, millega saab igal loodusehuviline hõlpsasti hakkama. Aga kuidas loodusvaatlusi alustada?

Iga tähelepanek looduse kohta koosneb kahest olulisest osast: liik või muu takson tuleb õigesti ära tunda ning vaatlus jäädvustada andmebaasi või vähemasti märkmetena. Suurepärasest taimetundjast on vähe kasu, kui ta jätab looduses leitu üksnes enda teada. Ühtviisi oluline on nähtu määrata ja siis jäädvustada.

Taimi või loomi aitavad tundma õppida eelkõige määrarjad. President Kaljulaid ütles 15. mail looduskaitsekuud avades, et tasub endale teised elusolendid selgeks teha; võtke linnumäärarja või taimede kukeaubits ja õppige liike tundma. Tõepoolest, iseseisev töö käsiraamatutega on looduse tundmaõppimisel olulisim ja juba vanast ajast tuntud meetod.

Nüüdisajal on asendamatu abimees interneti pilditsing, mille abil leiab näiteks lisa määrarja joonistele või fotodele ning võib jõuda õige liiginimetuseeni. Näiteks näete kevadel esimest korda tundmatut taime paiselehte, kirjutate interneti pilditsingusse „kollane lill“ ja esimeste kümnete fotode seas on kahtlusalune kindlasti olemas.

Kasulikud on ka Facebooki loodusehuviliste grupid, olgu need siis liblika-, väikeste elusolendite, Eesti floora või käpaliste omad. Tundmatutest olenditest pilte postitades saab targematelt enamikul juhtudel teada õige nime, teadlased on aga niiviisi jõudnud jälile uutele leiukohtadele.

Foto: Peedu Saar

1930. aastatel täitsid seda kohta ajakirjad Eesti Loodus ja Loodusevaatleja, neis avaldatud lühiteated taimede ja loomade leidude kohta süvendasid huviliste vaatlushuvi ja soovi oma avastustest teada anda. Neid kirjutisi saab leviku muutuste uurimisel kasutada siiani.

Mais on avatud uue välimuse ja osaliselt ka uue sisu saanud eElurikkuse portaal, elurikkus.ee. Maailmas on ainulaadne, et ühe riigi looduse kohta käiva teabe olulisem osa on suudetud talletada ühtesamasse andmebaasi (lk 13). Siit leiab ka Eesti taimede uue levikuatlase, mis senini oli kättesaadav vaid tööversioonina (otluuk.github.io/atlas/). Muidugi täiendame ja toimetame ka elurikkuse uut taimeatlast edasi, aga nüüdsest uuenevad kaardid tihedamini, juba kord päevas.

Huvitavatest tähelepanekutest võib endiselt teada anda ka Eesti Looduse toimetusele ja vajaduse korral saame aidata ka määramisega: vast suudame nii mõnelegi taimele või linnule omast tarkusest nime öelda või siis asjatundja juurde juhatada.

toomas kukk

EESTI LOODUS

69. aastakäik Nr 6/7, juuni–juuli 2018

Toimetuse address:

Baeri maja, Veski 4, 51005 Tartu
e-post estiloodus@loodusajakiri.ee
tel 742 1143

Peatoimetaja **Toomas Kukk**
742 1143, toomas.kukk@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Helen Külvik**
529 4033, helen.kylvik@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Juhan Javois**
5661 0851, juhan.javois@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Katre Palo**
521 8771, katre.palo@loodusajakiri.ee

Sõnumitoimetaja **Toomas Juriado**
toomas.juriado@loodusajakiri.ee

Keeletoimetaja **Monika Salo**
742 1186, monika.salo@loodusajakiri.ee

Küljendaja **Raul Kask**
raul@ww.ee

Väljaandja: MTÜ Loodusajakiri

Endla 3, Tallinn 10122, 610 4105
www.loodusajakiri.ee
www.facebook.com/estiloodus

Vastutav väljaandja **Riho Kinks**
riho.kinks@loodusajakiri.ee

Tellimine: www.tellimine.ee
617 7717, tellimine@expresspost.ee

Reklaamijuht **Helen Lehismets**
610 4106, reklam@loodusajakiri.ee

Ajakiri ilmub keskkonnainvesteeringute keskuse toetusel

© MTÜ Loodusajakiri, Eesti Loodus®, 2018

Summaries of some articles can be found at our web site www.estiloodus.ee

Trükitud trükikojas Printall

